

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методологія наукових досліджень»

Ступінь освіти	Доктор філософії
Освітня програма	Філософія
Тривалість викладання	2-й семестр
Заняття:	
лекції:	4 години
практичні заняття:	2 години
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5035&lang=uk>

Кафедра, що викладає:

Вищої математики

Викладачі:

Сдвижкова Олена Олександрівна

Завідувач кафедри, д.т.н., професор

Персональна сторінка

<https://vm.nmu.org.ua/staff.html>

E-mail:

sdvyzhkova.o.o@nmu.one

1. Анотація до курсу

Методологія наукових досліджень – обов'язкова дисципліна, що спрямована на висвітлення способів пізнання, логічної організації досліджень щодо визначення мети, об'єкта і предмета дослідження, принципів, підходів і напрямів його проведення, вибору засобів та методів, за допомогою яких досягається найкращий результат, зокрема в сфері філософії

2. Мета та завдання курсу

Мета – оволодіння методологією та методами наукового дослідження в галузі філософії, формування системи знань та вмінь, необхідних для самостійного виконання наукових досліджень, отримання необхідного методологічного й організаційного підґрунтя для здійснення фахової науково-дослідної роботи та її презентації науковій спільноті,

Завдання курсу:

- Вміти обирати дослідницькі підходи, формулювати цілі і завдання власної діяльності, комплексно використовувати основні методи наукових досліджень, розробляти нові методи виходячи із власної тематики;
- презентувати результати власного наукового дослідження на сучасному рівні;
- Застосовувати загально-наукові підходи до власного дослідження з дотриманням академічної доброчесності, усвідомлювати основні теоретичні і практичні проблеми в контексті сучасного стану наукових знань за спеціальністю 033 Філософія

3. Результати навчання

1. Розуміти функції науки та принципи наукового пізнання, бути здатними проектувати етапи наукового дослідження в сфері філософії, опанувати методологію наукового пошуку, аналізу фактів, вміти обґрунтовувати актуальність проблеми та розробляти структурну схему наукового дослідження.

2. Опанувати способи оприлюднення та впровадження результатів наукового дослідження, розуміти принципи створення наукових публікацій, підготовки доповідей та участі у

дискусіях на принципах академічної доброчесності. Розуміти послідовність виконання та оформлення дисертаційної роботи.

3. Опанувати практики проведення теоретичних та практичних досліджень, виконання науково-прикладних проєктів; володіти принципами системного аналізу в контексті сучасного стану наукових знань в сфері філософії, розуміти імперативи наукової діяльності та норми професійної етики, розуміти принципи захисту права інтелектуальної власності.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
1. Наука як система
1.1 Класифікація наук.
1.2 Методологія наукового пізнання: поняття, класифікаційні рівні й основні принципи
2. Методи наукового дослідження.
2.1. Види досліджень. Операції з поняттями. Сучасна система наукових знань.
2.2. Дисциплінарні та міждисциплінарні дослідження
2.3. Синергетика як нова стратегія наукового пошуку
3. Загальні поняття про наукову діяльність.
3.1. Напрямки наукової діяльності
3.2. Імперативи наукової діяльності
3.3. Норми наукової етики
4. Засади філософської та загальнонаукової методології
4.1 Філософська, або фундаментальна методологія.
4.2 Загальнонаукова методологія: інформаційний та культурологічний підходи, когнітивний принцип
5. Теоретичні методи досліджень
5.1 Абстрагування та ідеалізація..
5.2 Методи аналізу, класифікації і побудови теорій.
5.3 Складові теоретичного дослідження.
6. Емпіричні методи дослідження
6.1. Спостереження як метод пізнання.
6.2. Порівняння, опис, експертне та соціологічне опитування.
7. .Етапи наукового дослідження
7.1 Постановка проблеми, пошук та формулювання наукової теми
7.2 Збір та аналіз фактів, експеримент, висновки, апробація.
7.3 Актуальність проблеми та її обґрунтування.
7.4 Структурні елементи наукового дослідження. Категорійний апарат досліджень.
7.5 Захист інтелектуальної власності
8. Інформаційна база наукового дослідження..
8.1 Пошук інформації з теми дослідження. Інформаційно-пошукові системи.
8.2 Правила роботи з науковою літературою.
8.3 Поняття про академічну доброчесність.
9.Принципи роботи над змістом дисертації доктора філософії

Види та тематика навчальних занять
9.1 Організація написання та оформлення наукового дослідження. Загальна характеристика, вибір теми дослідження,
9.2 Складання плану дисертації, послідовність виконання. Основні вимоги до написання та оформлення дисертацій.
10. Технологія роботи над представленням результатів дисертації доктора філософії.
10.1 Презентація, захист, апробація та впровадження результатів наукових досліджень.
10.2 Сутність наукової публікації, її основні види. Наукова монографія, наукова стаття, тези наукової доповіді.
10.3 Виступ, доповідь, інформаційне повідомлення на семінарах, науково-практичних конференціях, симпозіумах.
11. Публікація статей у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних.
11.1 Міжнародні та вітчизняні наукометричні бази даних
11.2 Індокси цитування
12. Захист дисертаційної роботи.
12.1 Основні вимоги нормативних документів до порядку захисту дисертаційних досліджень
12.2 Впровадження результатів закінчених наукових досліджень.
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1. Теоретичні методи досліджень
1.1 Аналіз підходів до вирішення проблеми
1.2 Складання плану власного теоретичного дослідження.
1.3 Обґрунтування наукової новизни отриманих результатів
2. Теоретичні методи дослідження
2.1. Вибір власного методу теоретичного дослідження
2.2. Сходження від абстрактного до конкретного —
2.3 Ідеалізація, формалізація, аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний метод
3. Емпіричні методи дослідження
3.1 Вибір методу власного емпіричного дослідження
3.2 Розробка методики збору та обробки даних
4. Робота над власною науковою публікацією.
4.1 Складання плану статті
4.2 Огляд джерел щодо теми досліджень
4.3. Виділення невирішеної проблеми
5. Презентація результатів власних наукових досліджень.
5.1 Підготовка доповіді або інформаційного повідомлення про власні дослідження
5.2. Підготовка демонстраційних матеріалів для виступу
6. Робота над змістом дисертації доктора філософії.
6.1 Загальна характеристика власного дослідження, формулювання теми, цілі, ідеї, опис предмету та об'єкту
6.2 Складання плану власної дисертації, опис послідовності виконання

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Для викладання лекцій використовується Мультимедійний проектор, ноутбук, фліп-чарт, інтерактивна дошка. Дистанційна платформа Moodle, Office 365, Viber, Zoom.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
--	---

6.3 Критерії оцінювання теоретичної частини (разом 30 балів).

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, яке містить 3 питання, кожне з яких оцінюється 10 балів

У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводитися усно з використанням інструментів Office 365 та Zoom.

Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

- **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- **0 балів** – відповіді немає.

6.4 Критерії оцінювання практичної частини (разом 70 балів)

Практична робота передбачає виконання індивідуального завдання (1 завдання) та опанування тем практичних занять (6 тем). Правильна відповідь, або виконане індивідуальне завдання оцінюється максимально 10 балів за означеним вище критерієм. В індивідуальній роботі передбачено оцінювання елементів дослідницьких підходів (аналізу, синтезу, логічної аргументації, узагальнення, реферування та анотування першоджерел тощо).

Індивідуальні завдання оцінюються експертно, спираючись на компетентнісні характеристики, визначені НРК для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується чинною на момент виконання роботи редакцією «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» <https://inlnk.ru/xvgyx>. У разі виявлення факту порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі повинні мати активовану університетську пошту. Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять. Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

Реалізація дистанційного формату навчання регламентується чинними на момент проведення занять наказами та розпорядженнями в університеті.

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І.С. Добронравова, О.В.Руденко, Л.І.Сидоренко та ін.; за ред. І.С.Добронравової (ч. 1), О.В.Руденко (ч. 2). – К.: ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с.

2. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272с.

3. Підготовка докторів філософії (PhD) у Запорізькому національному університеті: навчально-методичний посібник / В.І. Меньяло та ін. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 152 с.

4. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с. URL: https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf
5. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2017. – 448 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16993/1/Danilyan_Dzoban_NP-58.pdf
6. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с. <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/Articles/gornostal/vajinskii%20posibnyk.pdf>
7. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В.С. Антонюк, Л.Г. Полонський, В.І. Аверченко, Ю.А. Малахов. – К.: НТУУ «КПІ», 2015. – 276 с. <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/18679/1/АнтонюкМетодологія%20наукових%20досліджень%20.pdf>
8. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с. URL: <https://pgasa.dp.ua/wpcontent/uploads/2017/10/3-1.pdf>
9. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / В. Є. Юринець. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с. URL: http://ism-lnu.podia.com.ua/wp-content/vidannia/pidr/metod_nauk_dosl.pdf
10. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 6-е видання, перероблене і доповнене. – К.: Знання, 2011. – 311 с.
11. Власов С.Ф., Солнишкіна А.А., Безус Р.М. Вивчення факторів, що впливають на мотивацію наукової діяльності вчених у ВНЗ та НДІ Дніпропетровської області. Інформаційний збірник. Дніпропетровськ: ТОВ «ЛізуновПрес», 2011. - 36 с.
12. Колісник Д.В., Колісник Л.О., Мосьондз М.В. Включення випускників гірничо-металургійних спеціальностей до професійно-економічної сфери суспільства (Дніпропетровський регіон). Монографія: М-во освіти і науки України, Нац.гірн.ун-т. – Д.: НГУ, 2015. – 87 с.
13. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2015- 06- 22]. Вид. офіц. Київ, 2016. 16 с.
14. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: «Слово», 2009. 240 с.
15. Власов С.Ф., Колісник Л.О., Михайличенко М.О. Міжнародна академічна мобільність молоді України та Росії як прояв глобалізаційних процесів в сучасному світі (на прикладі Дніпропетровщини та м. Кіров Російської Федерації) / С.Ф.Власов, Л.О.Колісник, О.М. Михайленко. – Дніпропетровськ: ТОВ «ЛізуновПрес». 2015. – 100с.